

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет технологій та дизайну
Кафедра інженерії та технологій виробництва
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Всеукраїнський громадський дитячий рух «Школа безпеки»

ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ

Матеріали
IX Всеукраїнської заочної науково – практичної конференції
(28 квітня 2023 року, м. Київ)

КИЇВ 2023

НАСЛІДКИ ВОЄННОГО ЕКОЦИДУ В УКРАЇНІ

Бабаджанова О.Ф., Синельніков О.Д.

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
olha.bab.52@ukr.net*

Російська збройна агресія проти України, яка розпочалась 24 лютого 2022 р., завдає значної шкоди не лише економіці та культурній спадщині, а й довкіллю нашої країни, а численні випадки цілеспрямованого знищення природних ресурсів та інфраструктурних об'єктів мають риси екоциду проти українського народу. У міжнародному праві навмисна шкода природному середовищу вважається воєнним злочином.

Українська природа є ще однією жертвою російської агресії. Війна вплинула на кожний компонент довкілля – тваринний і рослинний світ, воду, повітря, ґрунт. Наслідки цього негативного впливу будуть довгостроковими та матимуть не лише локальний, а й глобальний характер.

Всесвітній фонд природи WWF- одна з найвпливовіших та найбільших незалежних природоохоронних організацій у світі, що нараховує понад 5 мільйонів прихильників і має представництва у більш ніж 100 країнах світу. Як повідомляє Всесвітній фонд природи WWF-Україна, 20% природоохоронних територій України загальною площею близько мільйона гектарів потерпіли від війни, в окупації залишаються 8 заповідників та 10 національних природних парків. Зруйноване довкілля і виснажені агресором природні ресурси – такими лишаються деокуповані території після їх звільнення.

Війною охоплено близько 3 мільйонів гектарів лісу в Україні. Приблизно 23,3 тисячі гектарів лісів випалено, частину з них втрачено. Зараз бойові дії відбуваються переважно у східних та південних областях України, для яких характерна низька лісистість. Тут ліси виконують захисні функції. Знищення та пошкодження їх позначиться на кліматі цих регіонів і може призвести до значних ерозійних процесів.

Обстріли об'єктів промисловості та інфраструктури призводять до пожеж, які спричиняють додаткове забруднення повітря, ґрунту та води. При детонації ракет та артилерійських снарядів окислюються навколишні ґрунти, деревина, конструкції, утворюється низка хімічних сполук, а також значна кількість токсичних органічних речовин. Під час вибуху всі речовини проходять повне окиснення, а продукти хімічної реакції вивільняються в атмосферу.

Внаслідок російських ударів по нафтобазах, складах паливно-мастильних матеріалів згоріло понад 680,6 тисяч тонн нафтопродуктів, які забруднили повітря небезпечними речовинами. Крім того, у повітря потрапило понад 38 тисяч тонн викидів від горіння російської техніки та утворилося понад 352 тисячі тонн відходів, які забруднюють не лише повітря, а й землю. Загалом через лісові пожежі, від горіння нафтопродуктів та займання промислових об'єктів, викиди в атмосферне повітря вже перевищили 67 млн. тонн – підраховали в міністерстві довкілля та природних ресурсів України.

Ще одна проблема – заміновані території. Адже розриви мін призводять до забруднення ґрунтів важкими металами – свинцем, стронцієм, титаном, кадмієм, нікелем. Іноді це робить ґрунт непридатним для подальшого сільськогосподарського використання. Попередньо розмінування потребує приблизно 200 тисяч квадратних кілометрів, і ця цифра буде збільшуватись по мірі деокупації територій.

Збитки українському довкіллю від війни на кінець 2022 року перевищили 38 млрд. доларів, і ця сума ще збільшиться, адже наразі фахівці не мають доступу до окупованих територій та прифронтової зони.

Війна загрожує не лише навколишньому середовищу України, а вже спричинила низку проблем для довкілля в Європі та в перспективі загрожує ще більшими наслідками.